

Att fånga en dröm

Att fånga en dröm

Personerna :

Familjen Lindholm:

Harry, affärsman
Märta, född Eklöf, sjukgymnast
Tor och Per, tvillingar
Berndt, guldsmed
Lisbeth, hans fru

Familjen Lanciai :

Aurelio, affärsman
Gun, konstnärinna
Marcus
Margherita
Michael
Christian
Tore Hedström, Margheritas fästman

en räddande bilist
en läkare i Helsingfors
en sjuksköterska
Doktor Bengt Johansson, "Plast-Johan"
Hubert Evert
Kerstin Juslin, värdinna på Keramikbacken på Vessö.

dessutom kvartettsångare, patienter, 1-a-maj-gäster, unga festdeltagare på Onsala,
hantverkslärlingar, publikmedlemmar, med mera.

Handlingen utspelar sig i Helsingfors (akt I), Göteborg (akt II-IV) och Borgå (akt V)
i Sverige och Finland under åren 1960-1989.

Prolog.

I all enkelhet vill jag med denna pjäs försöka säga en del av allt det som aldrig sades i verkligheten. Det mesta som talas i denna pjäs har därför aldrig sagts i verkligheten. De som själva var med kommer utan tvekan att komma med kommentarer som, "Inte var det så", "Det där har jag då aldrig sagt", "Du förskönar det hela", "Du har utelämnat allt det viktigaste", med mera sådant, men ändå vill jag påstå att pjäsens berättelse är fullkomligt sann. Risker med att försöka fånga sanningen är att den aldrig låter sig fångas helt och hållet. Man kan aldrig få med alla fakta, man kan aldrig göra en en gång levande mänska fullkomligt rättvisa, och ju närmare man kommer sanningen, desto större blir risken för kontroverser till följd av känslighet. Mitt enda försvar mot eventuella attacker måste bli, att jag i dramatisk form försökt återge min historia om Berndt så som jag själv upplevde den, och jag kan garantera att åtminstone den biten är sann.

mellan Finland och Sverige, 26 juni 1990.

Att fånga en dröm

Akt I scen 1.

Ett stort vackert vardagsrum i en stor elegant villa på Brändö i Helsingfors.

Märta Jag förstår inte varför Berndt inte har kommit hem. Har ni sett Berndt, pojkar?

Tor Nej.

Per Nej.

Harry (läser tidningen) Han är nog tillsammans med Marianne.

Tor Ja, han är ju alltid tillsammans med Marianne.

Per Han föredrar sin kusin framför sina bröder.

(*det ringer*)

Märta Det måste vara Berndt.

Harry (sitter bredvid luren) Jag tar det. (*svarar*) Hallå? Jo, det är hos Lindholms. (*reser sig upprörd*) Vad! (*lyssnar i luren en lång stund. De andra betraktar honom med spänning.*)

(*det ringer på dörren. Per går och öppnar.*)

Tack så mycket. (*lägger bedövad på luren.*)

Märta Vad har hänt?

Harry Berndt har råkat ut för en trafikolycka. Mannen som körde honom till sjukhuset kommer hit och redogör för alltsammans. Det är troligen han som kommer in nu.

främlingen (stiger in) Goddag. Är det familjen Lindholm?

Märta Ja.

främlingen Jag råkade köra bakom er son när olyckan hände. Lyckligtvis hade jag en liten släpvagn.

Harry Sätt er ned, var så god. Vi är alla spända av förväntan men behöver kanske lugna ner oss. Vill ni ha en drink?

främlingen Tack, gärna.

Harry Whisky? Likör? Konjak? Sherry? Madeira?

främlingen Får jag en liten whisky, tack. Håller ni mig sällskap? Jag tror vi alla behöver stadga oss.

Harry Vi vet ju redan att ni inte har goda nyheter. Vi väntar oss ingenting mindre bistert än en redogörelse för katastrofens omfattning.

Märta Har Berndt klarat sig?

främlingen Han hade tur, får man nog säga. Framför mig körde en långtradare med släpvagn. Han hade ganska hög fart. Längre fram ser jag vid trottoarkanten två barn. De närmar sig en krök, och jag tänker: måtte nu långtradarchauffören ta kröken ordentligt så att han inte utsätter barnen för fara. Kröken kommer i sikte, och på andra sidan kröken ser jag två bilar komma i motsatt riktning, av vilka den ena kör om den andra. Omköraren tycks tro att han ska hinna före långtradaren, och om långtradaren ska undvika barnen blir krocken oundviklig. Gastkramad ser jag allt detta och sänker farten. Långtradarchauffören bromsar något men gör inget för att svänga ut så långt som han behöver för att klara barnen. Instinktivt förstår jag att han har valt att rädda sig själv och sitt fordon och är beredd att offra barnen. Hade han något val? Hur skulle en annan ha gjort i samma situation? Tänker inte alla först på sig själv?

Märta Nå, hur gick det?

främlingen Pojken blev överkörd med cykel och allt medan flickan såg på. Långtradarchauffören klarade de mötande bilarna som också klarade sig. Jag tog hans bilnummer, och här är det. (*river ett blad ur en anteckningsbok.*) Själv stannade jag bilen, och till en Guds lycka hade jag min lilla släpvagn. Försiktigt lyckades jag med flickans hjälp få upp Berndt på släpvagnen. Han lade sig till rätta där i hopkrupen ställning. Han var vid medvetande och sade vem han var och var han bodde. Hur gammal är han?

Märta Fjorton år.

främlingen Då sade han rätt. Men han var så illa skadad att jag tyckte att han borde komma direkt till ett professionellt sjukhus. Där ligger han nu. Barnsjukhusets slentrianmetoder var ingenting för honom.

Harry Hur illa skadad blev han? Låt oss få höra det värsta nu.

främlingen Han kom levande fram till sjukhuset.

Märta Svara på vår fråga!

främlingen Det var en Guds lycka att han kröp ihop på släpvagnen. Annars hade han förblött invärtes.

Harry Hur illa skadad blev han?

främlingen Han fick långtradarens släpvagns bakhjul över magen.

Märta Och det betyder?

främlingen Att han nästan gick av på mitten.

Märta (får en chock)

Harry Lugna dig, Märta. Han lever ju. Vi far genast allesammans till sjukhuset.

främlingen Jag tänkte just föreslå att köra er dit.

Harry Vi kör nog själva, men ni kan följa med.

främlingen Tack, gärna.

Harry Och sedan ska vi ta i tu med barnaöverköraren. (*går med Märta och främlingen*)

Per Vi glömde fråga hur det gick för kusin Marianne.

Tor Hon klarade sig ju.

Per Ja, men hon fick se allting på kanske alltför nära håll.

Tor Du har rätt. (*går ut efter de övriga.*)

Scen 2. En steril väntsal i ett sterilt sjukhus.
Alla sitter och väntar utanför operationssalen.

Märta (efter en stunds tryckande tystnad) Jag står inte ut! Jag står inte ut!

Harry (lägger armen om henne) Sansa dig, älskade vännen min. Du är ju sjukgymnast.

Märta Men varför skulle det just hända mig och min yngste son!

Per Var glad för att det inte hände någon av oss.

Tor Tänk om det hade hänt oss båda.
 Per Vad hade du då sagt?
 Märta Men här ligger en fjortonårig pojke som just står inför puberteten och blir överkörd så att kanske hela hans liv förstörs! Och mördaren går ännu fri!
 Harry Vi ska nog få tag på honom. Vi har hans registreringsnummer.
 Märta Det blir en process som kommer att dra ut i årtal medan min pojke bara dör!
 Per Såja, mamma, han dör nog inte så lätt.
 Tor Han vet att han har hela livet framför sig.
 Per Det är bara de första operationerna som blir svåra.
 (En läkare kommer ut. Alla reser sig.)
 Harry Nå? Lyckades det?
 läkaren (resignerad) Vi ska försöka igen.
 Märta Vad gick på tok?
 läkaren Vi måste ge honom en ny konstgjord urinledare. Precis när operationen såg ut att ha lyckats så brast allting igen. Men ni har tur. Det är ett mirakel att pojken lever.
 Per Som jag sa, han går nog inte åt så lätt.
 Märta Hur är det för övrigt?
 läkaren Han har utsikter att klara sig, men det blir en lång konvalescens, och de första operationerna är de avgörande. Bara vi lyckas ge honom en ny urinledare så har vi kommit den första viktigaste biten framåt.
 Harry Får vi träffa honom?
 läkaren Han ligger nu medvetslös, men kom tillbaka i morgon.
 Märta Jag kräver att få veta allt. Hur står det egentligen till med honom? Hur stora är hans chanser?
 läkaren Hans matsmältningsapparat fungerar. Det är njursystemet som är illa skadat, men egentligen beror hans väl och ve på någonting helt annat.
 Harry Vad?
 läkaren Jag tror att allt beror på om han själv vill leva vidare eller inte. (går)
 Per (tröstande till modern) Han går nog inte åt så lätt, mamma.
 Märta (beslutsam) Nej, det kan du ge dig sjutton på att han inte kommer att göra!

Scen 3. Samma situation, 1 1/2 år senare.

Harry Här sitter vi igen.
 Per Det börjar bli tjugigt.
 Märta Han måste klara det den här gången.
 Tor Det är den 38-e operationen på mindre än två år.
 Harry Ännu finns det liv och hopp.
 Märta Han måste klara det!
 Per Lugn, mamma, han klarar det säkert.
 Harry Om vi ändå kunde få hans avmagringsprocess att upphöra.
 Tor Det tror jag det, att han inte har någon aptit när han ständigt hela tiden bara måste ligga på operationsbordet medan vilt främmande människor aldrig tröttnar på att gräva honom i magen med vassa saxar och instrument.
 Harry Han är medvetslös, Tor.
 Tor Det tror jag det!
 Märta Sluta nu, gossar. Någonting säger mig att den här operationen är hans sista hopp.
 Harry Varför det?
 Märta Operationerna är oppe i antalet 38, och hans vikt är nere i 38 kilo. Det kan nu inte längre bli värre.

Per Vad far gör är alltid rätt, men vad mor känner är också alltid rätt.
Tor Tro det den som vill.
Harry Här kommer läkaren. (*Samma läkare inkommer.*) Nå, hur gick det?
läkaren Operationen ser ut att ha lyckats.
alla Äntligen!
Harry Efter 37 misslyckanden!
läkaren Det återstår bara att se att urinledaren den här gången verkligen håller.
(En sköterska kommer ut och viskar allvarligt med läkaren.)
O nej! (sätter sig ner förtvovlad och begraver ansiktet i händerna.)
Harry (dovt) Operationen måste ha misslyckats igen.
Tor Samma operation 38 gånger har misslyckats igen för 38-e gången. Får det vara sant?
Märta Är det sant, doktor?
läkaren (tar bort händerna) Tyvärr. Urinledaren har brustit igen. (*alla står bedövade*)
Harry (efter en paus) Vad tänker ni göra?
läkaren Det är bara att börja om från början igen. Någon gång måste det lyckas!
(går)
Märta Det här går inte längre. Vi måste göra något.
sköterskan (som har stannat kvar) Vi har gjort allt som kan göras på något sjukhus i Finland. Men det finns andra sjukhus utomlands....
Märta (vaknar genast) Berätta vad ni vet!
sköterskan På Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg arbetar man framgångsrikt med plastkirurgi, något som vi inte kommer att ha här ännu på flera år.
Märta Säg mera! Säg mera!
sköterskan Den ledande läkaren där inom plastkirurgins område heter Johansson och kallas för Plast-Johan. Kanske han skulle lyckas med en operation som här bara inte vill lyckas.
Märta Vi tackar er tusenfalt för ert råd. Harry, så fort Berndt kommer ut från operationssalen sätter jag honom med säng och allt på ett flygplan och flyger med honom till Göteborg. Där ska den där Plast-Johan få operera honom.
Harry Men Märta, är det realistiskt?
Märta Det måste vara det, för det är troligen vår enda chans!

Scen 4. På Plast-Johans mottagning, Sahlgrenska Sjukhuset, Göteborg.
 Plast-Johan och Märta.

Plast-Johan Nej, jag vägrar.
Märta Ni kan inte vägra!
Plast-Johan Jag måste vägra. Fallet är för komplicerat.
Märta Ni får inte vägra. Här har jag kommit flygandes från Helsingfors med ett helt enpersonssjukhus bara för att vädja till er som är den enda som kan rädda livet på Berndt. Då kan ni bara inte säga nej!
Johan Jag beklagar, men jag vill ingenting ha att göra med er son. Fallet är för svårt, hans skador är för omfattande, era läkare i Finland har med sina primitiva klåparmetoder opererat bort alla tillfriskningsmöjligheter, och patienten vill ju inte ens äta. Hur kan väl jag rädda livet på ett så hopplöst fall?
Märta Ni bara måste. (*sätter sig på huk på golvet*) Jag sätter mig här och matvägrar. Flytta mig om ni kan! Jag är professionell sjukgymnast. Den som rör mig slänger jag i väggen. Ingenting kan rubba mig härifrån förrän ni har lovat försöka rädda livet på Berndt.
Johan (tyst först, reser sig sedan imponerad) Ni är en modig kvinna, fru Lindholm. Ni är oemotståndlig. Ni formligen tvingar detta patientpaket på mig. Jag måste väl

acceptera honom då, men jag kan inte garantera några som helst bestående operationsframgångsresultat. Er son kommer kanske att kunna räddas till livet för tillfället, men han kommer att förbli en patient i hela sitt liv, och hans liv kan även med de bästa tänkbara operationsresultat i vilket fall som helst inte bli långt.

Märta Bara han får leva! Bara han får smaka på livet! Han är bara sexton år! Inte kan man förvägra en mänska hans liv i den åldern!

Johan Ur mänsklig synpunkt har ni rätt. Jag ska göra allt vad jag kan, men jag ansvarar inte för konsekvenserna.

Märta Det får han själv och jag göra.

Johan Ske er vilja, tappra moder.

Akt II scen 1. Två mödrar.

Märta Inte vet jag hur det kommer att gå. Jag är nu hos min son varje dag och ligger ofta över på sjukhuset i en säng bredvid honom bara för att vara honom nära. Det är något märkligt med honom. En dag när jag var där började han plötsligt gråta. Han grät alldeles hejdlöst, och jag blev riktigt orolig. "Vad är det?" frågade jag honom, men han svarade att han inte själv visste varför han grät. Han bara grät, det var ett helt anfall, och han kunde inte själv redogöra varför. Nästa dag fick vi veta att hans kusin Marianne i Helsingfors just i den stunden då han gråtit hade gått bort. Hon var jämngammal med honom och lika frisk som han före olyckan. Hon var hans favoritkusin.

Gun Men varför dog hon?

Märta Som du vet, så var hon den enda som fick se Berndts olycka på riktigt nära håll. Hon älskade hästar och red gärna, men en tid efter Berndts olycka hade hon själv en olycka med en häst, som hon kom under. Hennes skador var lindriga, men snart visade det sig att en cancersjukdom hade slagit rot i henne. Snart led hon av en galopperande och mycket malign form av skelettcancer, hennes fall blev alltså ett klart parallellfall till Berndts, men hon dog medan han nu kommer att överleva.

Gun Så han kände det på sig när hon dog utan att veta anledningen till sin egen häftiga sorg?

Märta Just det. Jag tror att det skulle göra honom mycket gott om även du, som en annan mor till fyra barn, besökte honom.

Gun Det ska jag gärna göra, även om jag har obehag för sjukhus.

Märta Det är mänskligt. Varje sjukhus är en dödens förgård, och den blir bara hemskare för att man till varje pris försöker dölja det.

Gun Men hur gick det för mannen som körde över honom? Åkte han inte fast?

Märta Vi fick tag på honom till slut, och vi startade en skadestandsprocess mot honom. Han vare en ung man som haft sitt långtradarkörkort i bara sex månader. Domslutet borde ha varit indragning av hans körkort, men han kom undan med ett lindrigt skadestånd. Han blev glad över den milda domen och bjöd efteråt min man och mina äldre söner på kaffe. Vi tackade nej, vi fann en sådan inbjudan ganska förnedrande, som om karlen ville släta över att han kört över Berndt, och sedan hörde han aldrig mera av sig. Han kunde åtminstone ha hållit sig underrättad om hur det gick för hans offer.

Gun Var han finsk eller svensktalande?

Märta Han var en helt enkel finsk man utan någon känsla för vad han hade lyckats åstadkomma.

Gun Han är då egentligen också skyldig till kusinens död.

Märta Kanske. Marianne stod Berndt närmast av alla. Men en sådan eventuell skuld är i så fall endast moralisk. Antagligen är en såpass okänslig person inte ens medveten om det själv. Han kanske rentav glömmer alltsammans – tills han själv en

dag kanske blir överkörd. Det är kanske orättvist, men vi kan aldrig sätta fast den skyldige för den chock som en liten flicka upplevde när hon framför ögonen på sig fick se hur hennes bästa kusin fick en långtradare över magen.

Gun Det är ju ohyggligt!

Märta Men vi lever, och vi ämnar fortsätta leva, och vi måste fortsätta leva med det. Därför behöver vi våra vänner. Vilken lycka att Harry hade en gammal körbroder här i Göteborg med villa och bastu och allt! Och era äldsta barn är ju i Berndts ålder.

Gun Ja. Berndt är mitt emellan den näst äldsta och den näst yngsta.

Märta Kanske de också med tiden skulle kunna bli Berndts vänner.

Gun Det kan de säkert. Men jag ska börja med att besöka honom.

Märta Det kommer att göra honom glad. Hans fall är nog mer än vad *en* moder orkar med, så det kan nog hända att han behöver flera.

Scen 2. På sjukhuset.

En avdelning för olycksskadade. En patient är blind och har ett fullständigt vanställt ansikte, andra patienter är fullständigt sängbundna, och så även den 16-åriga Berndt, en utmärkt kropp med glest rött hår och med ett dussin apparater med slangar omkring sig vilka alla försvinner ner under lakanen i hans säng.

Gun Är det du som är Berndt?

Berndt (med pigga ögon) Jo, och du heter Gun. Du är visst konstnär?

Gun Jo, jag har arbetat med lera, gips och terracotta i hela mitt liv.

Berndt Jag roar mig här med att försöka åstadkomma lite mobiler. Lyckligtvis kan jag arbeta obehindrat med händerna. (*ler och visar en mobil som hänger ovanför sängen.*)

Gun Den är ju riktigt vacker.

Berndt Tycker du? Här är en annan som jag just håller på med. (*drar upp en halvfärdig mobil från brickan framför sig.*) Tror du inte den skulle passa till att hänga från en röd lampa?

Gun Jo, men den lampan får nog i så fall vara ganska liten, så att den inte blir dominerande över mobilen.

Berndt Precis min tanke också. Tyvärr har de andra i min familj inte riktigt samma estetiska sinne. Men sitt ner, för all del! Du är ju här för att stanna en stund hos mig, eller hur? Jag tror att vi två kommer att ha ganska mycket att prata om.

Gun (sätter sig) Jo, nog verkar det så alltid. (*ridå*)

Scen 3. En vridscens-scen.

Plast-Johan (till några läkare och sköterskor) Den pojken ska inte utsättas för några fler operationer! Man har ju nästan opererat ihjäl honom! Här hjälper inga operationer längre. Vad han behöver är livslust. Låt honom äta ordentligt och komma utomhus och få frisk luft. Det är vad han mest av allt behöver.

(*till Märta*) Ni brukade visst hela familjen ägna er ganska mycket åt friluftsliv, eller hur?

Märta Vi var alltid mycket ute i skogen och ute i skärgården.

Johan Bra. Jag har en gammal extra strandvilla ute på Onsala som ingen annan behöver. Den är från sekelskiftet och saknar värme, men ni får hemskt gärna hyra den om somrarna. Den ligger vid vattnet, och där finns också en badmintonplan. Se till så att din son äter ordentligt, så att han kan vara mycket utomhus när sommaren kommer. (*lämnar scenen*)

Märta (till Gun som kommer in) Hör du, Berndt vägrar äta igen. Vi kan inte tvinga honom att äta heller när han inte vill. Vi Lindholmar är så envisa när vi en gång har bestämt oss för något, och jag känner Berndt. Tror du att du kan besöka honom igen? Du har gott inflytande på honom.

Gun Gärna det. (*Märta försvinner. Gun återbesöker Berndts sjukhusavdelning och säng.*) Hör du Berndt, vet du vad jag har med mig åt dig idag?

Berndt Jag kan aldrig gissa.

Gun (tar fram en liten terracottastatyett) Vet du vad det här är?

Berndt Är det ett litet muminbarn?

Gun Nästan. Det är ett drakbarn.

Berndt Javisst ja! Nu ser jag! Vad skulle det väl annars vara! Det har ju en präktig draksvans och allt! Får jag ha det här i några dagar och visa det för de övriga på avdelningen?

Gun Javisst. Det är ditt.

Berndt Är det sant?

Gun Jag skulpterar sådana på mindre än en timme. Det här var riktigt ämnat för dig.

Berndt Det skall få en hedersplats. Det kommer att lysa upp hela sjukhuset. Jag tror redan det framstår som hela Sahlgrenska Sjukhusets mest levande väsen.

Gun Det är skapat med glädje och ägnat att sprida glädje.

Berndt Det har lyckats redan över all din förväntan, är jag säker på. När kommer du nästa gång?

Gun Jag tänkte komma i slutet på den här veckan och ta även några av mina barn med mig.

Berndt Hur många har du?

Gun Fyra. Två är äldre än du och två är yngre.

Berndt Du behöver bara ta med de äldre. De två yngre skulle bara få det tråkigt här på sjukhuset.

Gun Vi får se vad de själva tycker. Ett tu tre kommer de alla fyra.

Berndt De är välkomna i så fall, (*indikerar patienten med förstört ansikte*) men tänk på vad du kan utsätta dem för.

Gun Jag är blödigast av alla i min släkt. Vad jag kan tåla kan nog mina barn också tåla.

Berndt Jag ville bara underlätta det för dig.

Gun Tack, Berndt. Jag önskar jag kunde underlätta något för dig.

Berndt Det gör du med att bara komma hit och hålla kontakten med mig. Och jag vill gärna träffa dina barn.

Gun Du är så underligt utåtriktad, som om du inte alls hade ont.

Berndt (leende) Jag tänker inte på mig själv.

(scenen försvinner och återgår till Johan och Märta)

Johan Jag kan glädja er, fru Lindholm, med att er son har börjat äta på allvar.

Märta Då kanske han snart äntligen kan lämna sin säng.

Johan Det blir vårt närmaste mål, och jag tror nog att vi kan lyckas, bara hans nya livsvilja håller i sig.

Märta Det måste den göra.

Johan Det kan inte vi befälla om.

Märta Det kommer den att göra. Jag känner Berndt. Hans envisa matvägran och önskan att motarbeta våra försök att hålla honom vid liv har avlösts av en ännu envisare livsvilja. Nu kommer han att leva.

Johan Hur klarade ni av det?

Märta Ensam hade jag inte klarat det, men jag hade en kollega vid min sida.

Johan En annan sjukgymnast?

Märta Nej, en annan moder. (*Johan försvinner och Gun återkommer.*)

Berndt har börjat äta. Nu kommer han att klara sig.

Gun Det gläder mig. Nu gäller det att få ut honom. Vi har en stor fin trädgård utanför stan. Tror du man kan frakta honom ut till oss med säng?

Märta Säkerligen. Så tog vi ju hit honom från Finland över havet.

Gun Och mina äldsta söner musicerar. Tycker han om musik?

Märta Det gör han säkert. Men vet du vad det innebär att Berndt nu klarar sig?

Gun Nej.

Märta Nu kan vi sälja vår villa i Helsingfors och flytta hit. Nu kan vi satsa allt på att Berndt kommer att bli frisk. Min man kommer hit och hjälper mig, det blir det nödvändiga extra moraliska stöd som jag behöver, Berndts konvalescens kommer att bli lång och svår, men nu är jag säker på att vi kommer att lyckas. Ingenting kan stoppa mig och honom nu.

Gun Kanske ni rentav kan komma ut till oss och bada bastu?

Märta En utmärkt idé. Det kommer säkert att gå så småningom. Vilken lycka att du och din familj fanns i staden!

Scen 4. I trädgården utanför sommarvillan vid Onsala sommaren 1964.

Ett långt bord är dukat utomhus.

Närvarande: hela familjen Lindholm och hela familjen Lanciai.

Harry (reser sig med glaset i hand) Förlåt mig, men jag måste få störa stämningen lite när vi nu har ett så underbart väder och vi alla är så festligt församlade här idag, när Berndt fyller 18 år. Ni måste medge att den här alldeles ovanligt trevliga situationen kräver ett tal av huvudmannen för den ansvariga familjen. (*flera bifallsrop*) Egentligen vill jag bara hälsa er Lanciaiar välkomna. Ni anar inte vilken tur det var för oss att ni fanns till i den här vilt främmande staden bortom alla Finlands horisonter och så långt bakom Stockholm. Vi har en avgrund av mänskliga, psykiska och ekonomiska strapatser bakom oss, ett oblikt öde har under tre års tid fört oss genom en oblidkelig dödsskuggans dal som inte bara oupphörligt hotat Berndts liv men även hans båda föräldrars hälsa. Med nya goda vänners hjälp i Göteborg kan vi idag för första gången känna fast mark under fötterna och blicka mot ljuset från en klarblå himmel efter en fyraårig fasansfull skoningslös stormnatt. I sommar är Berndt ur sängen för första gången sedan den fatala dagen för fyra år sedan som rev hans och alla våra liv i trasor. Han har badat bastu, han har lärt sig segla, han har spelat badminton, och han har fått nya vänner. Trofasta vänner i Finland har aldrig svikit honom, men till dessas skara har slutit sig nya vänner av dyrbaraste tänkbara slag. Aurelio, gamle broder från M.M, låt mig få omfamna dig i en broderlig kram, (*Aurelio reser sig och kommer fram,*) med de enkla orden: vad vore vårt nya hem i Göteborg utan er? Vi sjöng tillsammans i Helsingfors under kriget, du dansade då redan med min blivande hustru, och efter 20 år har våra vägar åter förenats liksom våra hem. Och Gun, du godaste av mödrar, å Märta vägnar vågar jag säga till dig: tack för att du blivit den extra moder åt Berndt som var just vad han behövde! Dina föräldrar och Märta umgicks redan på 20-talet i Borgå, cirkeln har nu fullbordat ett varv och inleder ett nytt, och kanske våra barnbarn fortsätter var vi en gång slutar. Slutligen vill jag vända mig till er vackra dotter. Du kom till Berndt på sjukhuset först tillsammans med din moder, men sedan började du uppsöka Berndt på eget bevåg. Du har fått se det breda öppna sår som löper tvärs över hela hans midja, och du har stött honom som ytterligare en moder om än blott ett år äldre än Berndt själv. Du har blivit vad Berndt alltid har saknat, en syster. I vår familj är barnen bara män, även er familj har tre söner men även en välsignad dotter som, låt mig få säga det, utgör

pricken på iet i vår samvaro. Var hälsade och var välkomna alla! (*höjer äntligen sitt glas.*)

Berndt Heja pappa!

Tor och Per Svarstal! Svarstal!

Aurelio (*som återvänt till sin plats, reser sig*) Jag är ingen talare, och därför är det bäst att jag fattar mig kort. Vårt hus stod öppet för er med bastu och sexhövdat mänskligt innehåll från det ögonblick då en gammal MM-broder uppenbarade sig i staden, och det kommer alltid att förbli öppet för er alla. Emellertid måste jag häpna över att ni till svar har öppnat *två* hus för oss i samma stad. Ni har inte bara lyckats skaffa er Göteborgs underbaraste villa av det lilla slaget utan därtill ett sommarhus vid vattnet med hela Onsala skärgård utanför tröskeln....

Harry Det är inte vårt.

Aurelio Nej, men ni har öppnat det för oss, och det var dit jag ville komma. Dess värre kan vi i fortsättningen bara fortsätta begränsa oss till *ett* hus, som dock bara desto säkrare alltid förblir öppet för er alla. (*sätter sig*)

Christian (12 år) Bravo, pappa!

Gun (*reser sig*) Nu måste jag också få ha ett ord med i leken. Jag vet vad ni båda har gått igenom, Märta och Harry, och jag vill egentligen bara ge er ett erkännande för ert otroliga mod och civilkurage. Här har ni haft en absolut toppställning i Finland med Eklöfska affärsrörelsen i ryggen och en av Brändös berömdaste villor som hem. För er sons skull har ni lämnat allt bakom er i Finland, sålt hem och hård, lämnat tjänster och startat ett helt nytt liv på en helt främmande plats utan några som helst garantier för att kunna lyckas. Det är heroiskt.

Märta Ni har hjälpt oss.

Gun Vi har backat upp er i den mån vi har kunnat, och det kommer vi alltid att fortsätta med. Vi är en familj som alltid har haft det bra, medan ni haft det ännu bättre och fått ett skott i vattenlinjen. Det är en glädje för oss att kunna hjälpa er med det lilla vi kan. (*sätter sig*)

Aurelio Nästa talare!

Marcus (*äldsta sonen Lanciai, 21 år, reser sig*) Jag vill bara säga, att det är roligt att vara tillsammans med er Lindholmar. Vi har haft roligt tillsammans i sommar, ni tvillingbröder är något äldre än oss och har lärt oss mycket, och jag är bara tacksam om det fortsätter. Med er kan min syster äntligen dansa Cha-cha-cha, med er har jag kunnat dyka i riktig grodmansdräkt från Gottskärs klippor, vi har festat tillsammans, och det är vi glada för. Det tror jag var allt. (*sätter sig.*)

Berndt (*reser sig*) Får jag säga en sak. (*alla tystnar*) Vad jag vill säga är någonting helt annat. Jag vill bara att människor ska vara glada och lyckliga omkring mig. Okej, pappa, en lång natt är över, men låt den vara över. Glöm sorger och bekymmer. Lev i stället, och ta det inte så förbannat högtidligt. Vi är bara vanliga dödliga människor allesammans, och låt oss vara tacksamma för det, för egentligen har vi ingenting annat att vara tacksamma för. Vi har fått vårt liv, och det ska vi använda, det spelar egentligen ingen roll hur, bara vi har roligt. Jag är tacksam för att ha fått er som vänner, men alla människor är mina vänner. Det första Christian sade till mig när vi en gång satt vid köksbordet hemma hos er var: "Kan du räcka mig en apelsin?" Mamma hann före och räckte honom apelsinen, men med sin enkla förfrågan visade han att han såg mig som ingenting annat än en vanlig mänska som alla andra, och det vill jag att alla ska göra, för det är den bästa behandling jag kan få. All mänsklig hjälp är värdelös för mig om jag betraktas som en invalid och inte som en mänska. Det var egentligen allt vad jag ville ha sagt. Tack för att ni har kommit på min födelsedag. (*höjer sitt glas med saft. Alla skålar, och stämningen blir hjärtligare än någonsin.*)

Akt III scen 1. 1 maj 1965 hos Lanciais.

En trivsam öppen salong. Det bjuds på mjöd och struvor, och det sjungs kvartettsånger: Bellman, Marschner, serenader, svenska folkvisor m.m. Margherita syns med en intressant fästman. Det ringer, och Lindholms kommer in utifrån: Harry, Märta och Berndt.

Gun Stig in! Stig in! Ni kommer precis när kvartettsångarna har satt i gång och här är som mest mänskor!

Märta Det här är ju precis som hemma i Finland vid den här tiden.

Harry Finns det mjöd och struvor kvar?

Gun Naturligtvis! Det blir alltid över efteråt.
(*Kvartettsångarna klämmer i med "Bort allt vad oro gör".*)

Margherita (efter sången) Hej, Berndt!

Berndt Det var länge sen!

Margherita Du blir bara friskare för varje gång!

Berndt Det är meningen. Mitt enda problem just nu är njurarna.

Margherita Vad är det med dem?

Berndt Jag har bara en som fungerar, och den fungerar dåligt, så de kanske måste ge mig en ny.

Margherita En njurtransplantation?

Berndt Det är kanske oundvikligt. Men vem är din kille?

Margherita Tore Hedström, datorgeni på Chalmers Tekniska Högskola.

Berndt Aha, en teknolog. Trevligt att råkas! (*skakar hjärtligt hand med honom.*)

Tore Du har ett fast handslag.

Berndt Ditt kunde vara fastare.

Tore Jag trodde du var klen.

Berndt Även om allting annat är klen kan man skaka hand ordentligt så att den andra känner att man ändå menar något med sin hjärtliga hälsning.

Tore Det ska jag tänka på.

Margherita Kom nu, Tore. Var inte så blyg. Du måste smaka på vårt mjöd.
(*går bort till flaskorna med Tore. Berndt drar sig åt sidan. Sångarna klämmer i med "Fridolins dårskap".*)

Berndt (avsides) Vad är jag mot en teknisk ingenjör från Chalmers? Högst en grå skugga utan framtid. Alla älskar denna livssprudlande unga flicka, och alla vill ha henne, men ingen kan känna djupare för henne än jag, ty jag kan aldrig få henne. Var glad, Margherita, och unna dig att leva det ljuva fria liv som jag tills vidare bara kan drömma om. Dansa cha-cha-cha med mina bröder, lev med dina kavaljerer och fästmän, gift dig och få barn och bry dig inte om mig, som bara måste kräva allt av mina medmänskor utan att egentligen kunna ge dem något. Kanske jag någon dag i framtiden kan bli en fullt normal mänska och även jag gifta mig och få barn, men då är det för sent för Margherita. Hon kan inte vänta på mig, ty hon är frisk och levande som ingen annan. Jag kan bara älska dig på avstånd som en hemlig beundrare utan chanser, och det får bli min enda glädje med dig, medan tusen plågor skall gnaga i mig för varje ny fästman du finner åt dig utan att ana mina känslor.

Margherita (kommer tillbaka) Kan du dricka mjöd, Berndt?

Berndt Jag var alltid bäst på att dricka mjöd av alla på första maj. Jag har nästan glömt hur det smakade.

Margherita Vågar jag bjuda dig?

Berndt Om det smakar gott är det ingen fara. (*dricker*) Jo, just så brukade det smaka när det smakade som bäst. Hur brygger Gun det?

Margherita En öl, vatten, lite farinsocker, russin, lite jäst och lite honung.

Berndt Här fattas nu bara en riktig tjinuskij-tårta, så har jag fått hela min barndom tillbaka.

Margherita Det kan vi nog ordna. Men vad tycker du om min fästman?
Berndt Du kan nog inte få någon bättre. Men var är dina bröder Marcus och Michael? Jag glömmer aldrig när de spelade för mig ute i trädgården här när jag ännu var paket.
Margherita (blir något brydd) Michael håller tyvärr på att spåra ur. Han kommer bara hem till nätterna och sover då till klockan tolv på dagen. Han har blivit popmusiker på heltid och är just nu i Stockholm för att försöka bli en stjärna där.
Berndt Det var inte dåligt. Är han bra?
Margherita "Why Not" är ett mycket bra band som dock inte får de framgångar som de förtjänar. Därför försöker Michael nu på egen hand.
Berndt Hoppas han lyckas.
Margherita Det verkar inte som om han skulle göra det. (*Tore återkommer.*) Där är du! Kom nu så går vi ut i trädgården! (*går ut med Tore.*)
(Berndt drar sig avsides. Sångarna sjunger "Warum bist du so ferne".)

Scen 2. Gun och Aurelio.

Aurelio Det kan inte fortsätta så här. Jag kan inte fördrå det.
Gun Men han är en ung man och måste få leva som han vill.
Aurelio Så länge han inte är myndig har han ingen rätt att få leva som han vill. Han *kan* inte leva som han vill. Han är inte mogen. En 18-årig ung man som sover varje dag till klockan två och tillbringar kvällarna och nätterna med att spela dålig musik i dunkla krogar och källare och umgås med utsvävande kolleger – jag kan inte ha en sådan boende gratis i mitt hus!
Gun Men han förtjänar ganska mycket pengar....
Aurelio ...som han omedelbart slösar bort på elgitarrer och sidenskjortor med tjafskragar och ett utsvävande liv! Inser du inte att hans umgänge är skadligt för honom? Han blir ju bara slöare, trögare, mera omöjlig och mera arrogant!
Gun Vad vill du göra med honom då?
Aurelio Skicka ut honom på arbete! Låt honom lära sig hantera yxan i vildmarken tillsammans med riktiga skogshuggare! Då skulle han bli en mänska igen.
Gun Jag ska tänka på det, men jag tror inte han vill det.
Aurelio Jag kan inte ha min son sovande hemma varje dag till klockan två!
Gun Jag förstår det. Du får då trösta dig med att han är mindre och mindre hemma. Nå, vad ska vi göra med Margherita?
Aurelio Hon får inte sluta skolan. Hon måste plåga sig igenom den. Hon har ju bara ett enda år kvar.
Gun Hon säger att hon vill avbryta gymnasiet för att gifta sig och få barn.
Aurelio Med vem?
Gun Hon har många som uppvaktar henne.
Aurelio Jag tålde inte den första, och jag tålde inte den sista, och det var bara en där emellan som jag tålde.
Gun Jag vet. Tore.
Aurelio Ja. Han var åtminstone en intressant människa. Vet du varför det tog slut?
Gun Jo, det vet jag.
Aurelio Nå?
Gun Han avbröt sina studier och kom på dekis. Han har sedan dess experimenterat med droger. Det var kanske där Margheritas problem började.
Aurelio Det var tråkigt att höra. Var han inte ett teknologiskt geni?
Gun Jo, han var mycket lovande, men något gick snett.
Aurelio Har Michael också experimenterat med droger?
Gun Det vet jag inte.

Aurelio Det har han säkert med de vagabonder och parasiter som han umgås med.
Gun Kalla inte hans musikervänner för parasiter.
Aurelio Kalla dem inte för musiker. De står ju bara och vrålar.
Gun Tillbaka till Margherita. Hennes depressioner är mycket svåra, och vi måste göra någonting åt saken.
Aurelio En läkare?
Gun Finns det någonting annat?
Aurelio En psykiatriker?
Gun Det finns ju mediciner mot allt numera....
Aurelio Nåväl. Jag ska ta kontakt med doktor Eriksson på Lillhagens sjukhus. Komme vad som helst, men vår dotter får inte avbryta sin skolgång.

Scen 3. Märta och Plast-Johan.

Johan Jag beklagar, fru Lindholm, men Berndts ena njure håller på att ge upp. Situationen är kritisk, en njurtransplantation är en svår operation som ej får utföras om den inte säkert lyckas, Berndts blodgrupp är sällsynt, och vi ser ingen njure i sikte.
Märta Hur länge kan han leva?
Johan Högst två år till, om han inte får en njure.
Märta Hur stora är chanserna att ni kan få en rätt njure?
Johan Mycket små.
Märta Vad tänker ni göra? Vad föreslår ni?
Johan Vi kan bara vänta och hoppas och ge Berndt påfrestande dialysbehandlingar, som inte är roliga och som ytterligare kan förkorta hans liv.
Märta Ni har inga andra idéer?
Johan Inte just nu.
Märta Ni har alltså inget initiativ att komma med. Då ber jag själv att få komma med ett förslag. Jag har samma blodgrupp som Berndt. Ta en njure av mig.
Johan Ert mod upphör aldrig att imponera på mig, fru Lindholm, men vet ni vilka risker ni skulle ta?
Märta Jag är så frisk som en människa i min ålder kan vara. Mina njurar är bara 50 år gamla och kan arbeta i minst 20 år till. Vad kan det leda till för annan skada för min del än ett förhöjt blodtryck?
Johan Det kan förkorta ert liv.
Märta Vad gör det om Berndt får leva?
Johan (efter en paus) Ert förslag är inte ointressant. Ni är, som jag alltid har sagt, en modig kvinna. Om det inte dyker upp andra alternativ är det möjligt att ert förslag dock skulle kunna bli den definitiva räddningen för Berndt för en avsevärd tid framåt. Men operationen är svår och får inte misslyckas. Vi måste noga överväga varje tänkbar risk både för er del och för Berndts del....
Märta Jag gav honom hans liv, och det var mitt livs största glädje. Jag offrar gärna mitt liv för att rädda hans.
Johan Som sagt var....
Märta Lägg mig på operationsbordet och skär ut en njure från min kropp. Jag är beredd när som helst.
Johan Vi skall återkomma till saken längre fram. Kanske dyker det upp en annan lösning....
Märta Jag vet hur känsliga njurtransplantationer är. Och jag vet att min njure säkert kan rädda Berndt.
Johan Men kanske bara för 20 år, som ni själv sade....

Märta 20 år är en hel livstid. Berndt har redan lärt sig konsten att ta vara på livets flyktighet.
Johan Nåväl, fru Lindholm. Vi ska noggrant diskutera och överväga saken. Diskutera det även gärna med er man.
Märta Givetvis.

Scen 4. Margheritas studentfest i maj 1967.

Aurelio (med champagneglas, stiger upp och håller tal inför gamla och unga, inte särskilt snofsigt men ej heller illa klädda, dock sommarbetonat utstyrda, glada människor.)

"Efter många om och men, togs studenten sen," har Berndt skrivit till Margherita i sin lilla bokpresent till henne, och i all sin enkelhet uttrycker väl den versen allt. Hon har bytt skola fem gånger, hon kämpade sig igenom en urusel folkskola var hon drogs med den skolans sämsta lärare, hon kämpade mot skrynkliga och fanatiska nunnor i katolska skolan, hon kämpade mot nervsammanbrytande rektorer i Burgården, hon kämpade sig igenom hela flickskolan, och slutligen kämpade hon genom hela gymnasiet på latinlinjen mot skolans egen Eichmann. Hon har ofta velat sluta, avbryta, hoppa av och göra något annat, vi har satt tusen människor till att hjälpa henne till rätta, bland annat flera fästmän, av vilka en, den bästa, sitter här, (*visar mot Tore,*) hon har fått mediciner av psykiatriker, neuroleptika av farmaceuter, ryggkotsbehandlingar av kiropraktiker, semestrar i Spanien och dragarhjälp med traktorer, och allt för att hjälpa henne nå fram till denna dag. Slutligen har vi nått fram, efter många om och men, men, tro det eller ej, studenten togs faktiskt sen. Det blev trots allt till slut det enda rätta utan att man för spolning behövde vidta någon closetta. Jag gratulerar, efter att ha gatugrälat i så många år för den här sakens skull, och jag hälsar er hjärtligt välkomna med tömmandet av årets första glas champagne. Skål! (*alla dricker och ropar skål. Det blir musik och underhållning och glatt samspråk alla mellan alla.*)

Berndt Jag kan inte se Michael här. Var är han?

Margherita Han är den enda som fattas. Han har rest till England.

Berndt För att spela?

Margherita Nej, inte alls, utan för något mycket intressantare. Tore har just kommit hem från England och kan berätta om det.

Tore Ja, hör du, som alla vet så har jag varit borta de senaste åren på olika trippar. Tillsammans med två andra var jag till exempel den första som förespråkade LSD här i staden. Därmed kom min utbildning av sig. Sen dess har jag varit hängiven åt droger. Men nu har jag hittat något nytt, och sedan dess är jag helt fri från droger.

Margherita Det är en sorts filosofi med ett terapeutiskt system. Berätta mera, Tore.

Tore Det är studier i det undermedvetna som går ut på att oskadliggöra det undermedvetnas skadliga effekter.

Berndt Då är det ingenting för mig men kanske något för Michael. Gick inte han på droger också?

Margherita Det var just vad han gjorde. Christian visste genast att den här ideella rörelsen i England skulle bli Michaels räddning, han är säker på att Michael ska komma hem drogfri, och nu först berättar han för mig att Michael alltid har haft en haschpipa stående på deras gemensamma skrivbord i deras sovrum. Michael har hållit på i årtal utan att föräldrarna ha haft en aning om det.

Berndt Bjöd han Christian?

Margherita Det tror jag inte. Med Christian har Michael bara brukat göra det som är värre. Men det är inte omöjligt.

Berndt Men det är ju förskräckligt! Då är ju faktiskt vad som helst bättre.

Margherita Som du ser är Tore fullständigt ren och normal igen genom sin terapi.

Berndt Vad gjorde de med dig?
Tore En sorts biktpspsykoanalys med lögn-detektor.
Margherita Nu reser alla våra vänner och kolleger över till England för att gå igenom samma sak.
Berndt (kallt och kritiskt till Margherita) Känner du några narkomaner?
Margherita I en krets som jag umgåtts med har det varit mycket inne att syssla med sådant. Jag hade en narkoman som fästman en gång.
Berndt (i samma ton) Varför?
Margherita Fråga inte mig. Varför får man fästmän? För sent får man veta deras avsiktsidor.
Berndt Och du själv?
Margherita Aldrig.
Berndt Och Marcus?
Margherita Han har nog provat på det men föll aldrig för det. Fråga honom själv.
Tore Margherita tänker själv fara över till England ändå. Hon vill bli av med sina psykiska mediciner.
Berndt Jag hoppas du kommer tillbaka.
Margherita Det gör jag säkert.
Tore Med en ny fästman.
Margherita Det vet man aldrig.
Marcus (kommer) Men Margherita, varför dansar du inte?
Margherita Jag måste ju underhålla mina gäster.
Berndt Har du knarkat, Marcus?
Marcus Jag har försökt, men jag lyckades inte. Det var bara dumt och meningslöst och inte ens någon njutning.
Berndt Tack och lov! Och ändå vill du släppa iväg din syster till England, där alla popband gör reklam för droger.
Marcus Jag vet. Jag önskar hon kunde vara lika kritisk som jag.
Berndt Så du tror inte på Tores terapeutiska psykoanalytiska system med lögn-detektor?
Marcus Man måste vara kritisk. Men kom nu, Marghe. Någon måste inleda dansen, så varför inte vi? Låt mig få bjuda upp dig.
(Han för ut sin syster på dansgolvet. Musiken blir spansk, och dansen övergår till ett slags tjurfäktning där Marcus är tjuren. Alla står omkring och tittar och skrattar och jublar.)
Berndt Det märks att de har varit i Spanien!
Tore Hur har det för resten gått med alla dina operationer? Är de färdiga ännu?
Berndt De blir aldrig färdiga, men jag har precis fått en ny njure. Hoppeligen är det inledningen till en stadigare förbättring.
Tore Men är det inte svårt att transplantera njurar? Det gör man väl ytterst sällan, då det är ett så ytterst känsligt organ.
Berndt Helt riktigt. Man kan få vänta i årtal på en ny njure då det är så mycket annat utom bara blodgruppen som måste stämma.
Tore Hur fick du din?
Berndt Min mor gav mig sin ena njure.
Tore Så nu har ni båda vardera bara en enda njure?
Berndt Ja.
Tore Hur länge räknar ni med att få leva?
Berndt Min mor kanske femton år, om hon inte överanstränger sig. Själv har jag faktiskt anledning att för första gången på sju år kunna se en aning ljus på framtiden.
Tore Älskar du fortfarande Margherita?
Berndt Om.
Tore Hon är din. Du får henne.

Berndt Men hon har ju så många andra som kommer före.
Tore Förr eller senare blir hon nog din i alla fall.
Berndt Min mor och hon kommer mycket bra överens. Men jag skulle nog bli för beroende av henne, liksom jag nu är det av min mor.
Tore (i förtroende) Jag tror ändå att ni två skulle passa för varandra.
Berndt Varför?
Tore Ni är så extremt utåtriktade båda två.
en gäst Hej, Tore! Berätta mera om Scientology för oss! (*Han blir upptagen av andra vänner.*)
Berndt (avsides) Är en sådan lycka möjlig? Nej, i alla fall inte ännu. Låt henne komma över alla sina lekar. Låt henne nosa på den här nya rörelsen, låt henne avverka ett antal friare och fästmän, och låt henne bli mogen. Hon kan ändå aldrig bli din förrän hon själv vill det. Hon har ju till och med tillhört din egen bästa vän i Finland. Om en sådan lyckodröm alls kan fångas så kan bara tiden ge dig den i dina händer, och jag måste i så fall vänta ut tiden. Hur länge? Kanske tills jag dör.

Scen 5. Gun och Märta. Lanciais hem, hösten 1967.

Märta Hör du Gun, vad är det som egentligen försiggår i din familj? Jag får höra så underliga rykten. Vart har Margherita tagit vägen?
Gun Hon har kommit hem från England och bor tillsammans inne i stan med en ung violinist som hon träffade där.
Märta Tänker hon gifta sig?
Gun Det tror jag inte. Hon har blivit scientolog.
Märta Vad betyder det?
Gun Det är den nya läran som räddade Michael.
Märta Det är just om det som jag får höra så underliga rykten. Har det inte också stått i tidningarna om den? Kostar den inte hemskt mycket pengar?
Gun Den har räddat två av mina barn. Därför kan jag inte se någon nackdel hos den.
Märta Hur räddade den Margherita? Hon behövde väl inte räddas från något?
Gun Hennes antidepressiva mediciner höll på att förstöra henne. Efter att ha blivit fri från dem har hon fått tillbaka sin intuition. Det är mer än guld värt.
Märta Varför tog hon över huvud taget mediciner? Var det alla hennes fästmän?
Gun Det spelar ingen roll. Hon är bättre nu.
Märta Betyder detta att du också har blivit – vad var det du sade att det hette?
Gun Scientolog. Ja. Vi har alla blivit det, och Aurelio kommer också att bli det.
Märta Marcus också?
Gun Marcus har lämnat sina studier och flyttat till England och arbetar där för rörelsen.
Märta Och Christian?
Gun Christian tänker sluta skolan och fara över till England.
Märta Men han har ju nyss börjat i gymnasiet? Tänker han avbryta det?
Gun Ingen tvingar honom till det. Han vill det själv.
Märta Och vad säger Aurelio?
Gun Det får du fråga honom.
Märta Tänker du också gå in i rörelsen?
Gun Märta, du måste förstå mig. Jag är yngre än du men är moder som du. Den här rörelsen har räddat två av mina fyra barn från en farlig nerförsbacke och kanske undergång. Är inte det tillräckligt för att en moder ska vara den rörelsen tacksam för resten av sitt liv och i möjligaste mån göra allt för den?
Märta Jag skulle svara ja till båda sakerna om den här rörelsen inte kostade pengar. Inser du inte, Gun, vad för ett bedrägeri som måste dölja sig bakom en

väckelserörelse som kostar pengar? Även psykologi och psykiatri är ju bara värre som bedrägerier ju mera de kostar. Av allt sådant är det bara katolsk bikt som är vettig nog att vara gratis. Hur mycket har ert engagemang kostat er hittills?

Gun Bara tre tur- och returesor till England och ett banklån för Michaels del.

Märta På hur mycket?

Gun Sex tusen kronor.

Märta Som Aurelio får amortera och betala?

Gun Han har gått med på det för Michaels skull.

Märta Det här är bara början, *Gun*. Om ni menar allvar kommer ni att ruinera er. Hela din mans livsverk och hela din familj kan gå förlorad.

Gun Menar du att det hade varit bättre om Michael förblivit narkoman och Margherita blivit mer och mer beroende och fördummad av psykiska mediciner?

Märta Naturligtvis inte, men ni kan inte ge era liv åt en dylik företeelse som denna amerikanska kvasireligion bestående av kommersialiserad buddhism korrumperad med science fiction.

Gun Du vet inte vad du säger.

Märta Och du vet inte vad du gör.

Gun Jag måste tänka på mina barn.

Märta I stället för att förlora två riskerar du att förlora alla fyra plus dig själv. Har ingen annan avrått dig från detta äventyr?

Gun (bedrövad) Alla mina vänner är kritiska. Ingen förstår mig.

Märta Jag förstår dig mycket väl. Ni är alla vilsna och saknar ryggrad. Därför söker ni den någon annanstans, men ni bara lurar er själva. Ni faller därmed in under den större kategori av mänskligheten som vill låta sig bedragas och låter hellre andra tänka åt er än tänker själva.

Gun Du är hjärtlös och cynisk.

Märta Nej, saklig, realistisk och praktisk, som jag tror att också Aurelio är. Jag är inte rädd för döden, jag vet vad den handlar om, det att jag offrade min ena njure för Berndt är i själva verket en biljett i förskott till den sista resan, men ni vet ingenting om dödens allvar och leker därför med den utan att ana att dess skorpion har en dödlig tagg i stjärten som kommer att hugga djupt.

Gun Vi kommer ingen vart med det här, *Märta*. Acceptera vad vi gör och förbli våra vänner. Ni måste inskränka er till en okritisk hållning, eller också skiljs våra vägar.

Märta Jag måste få höra Aurelios mening om saken. Han är i alla fall äldre än oss båda.

Gun Det kan jag inte hindra dig från.

Märta Jag ska se till att han och Harry träffas en dag ordentligt.

Scen 6. Harry och Aurelio.

Aurelio Nu har den sista också blivit besatt av sjukdomen.

Harry Vilken sjukdom?

Aurelio Den där affärsrörelsen i religiös förklädning från Amerika som redan har gjort mina tre äldsta barn alldeles snurriga och blåögda. Nu har Christian också fallit.

Harry Hur är det möjligt?

Aurelio Han kräver att få avbryta sin skolgång utan att fatta att han ödelägger sin egen framtid. I stället vill han studera Scientologin. Och han är bara sexton år.

Harry Kan du inte tvinga honom att fortsätta, som du gjorde med Margherita?

Aurelio Jag har försökt allt. Hans bästa lärare har bearbetat honom, hans rektor har talat med honom, till och med hans klasskamrater har försökt tala honom till

rätta, men han har bestämt sig, och jag har fyra andra i min egen familj som stödjer honom mot mig och mot bättre vetande.

Harry Är de andra tre alldeles hopplöst förlorade?

Aurelio Michael ska bli professionell scientolog på heltid, och för att kunna bli det har han tvingat mig till nya banklån för att en sådan värdelös bluffutbildning ska kunna finansieras.

Harry Den här religionen är med andra ord ett amerikanskt affärsföretag?

Aurelio Just det och ingenting annat! Och den lever på att suga ut oskyldiga lättrogna och lättlurade barn som mina som inte har ett hum om pengars betydelse!

Harry Och Margherita?

Aurelio Margherita har flyttat samman med en sådan där scientolog, och han är hennes mest värdelösa fästman hittills. Han är en tyst, obegåvad och lat sengångare, och med honom lever hon i synd!

Harry Hon tycks kunna ta hand om avsigkomna karlar.

Aurelio Gud vet varför de alltid måste vara avsigkomna.

Harry Nå, och Marcus och Gun?

Aurelio De är båda helt förlorade också. Marcus är i England nu som slavarbetare åt firman, och Gun tror fullständigt på rörelsens ofelbarhet. Mitt enda hopp var Christian. Majoriteten har nu ryckt honom med sig i sin vetlösa självdestruktiva marsch mot undergången, som barnen förtrollade av rättfångaren från Hameln och hans pipa, och jag står maktlös och ensam med förhöjt blodtryck. Och min firma går åt helvete.

Harry Riskerar du avsked?

Aurelio Jag kämpar tills vidare.

Harry Jag beklagar din familjs öde. Vi höll på att förlora Berndts liv, men alla medlemmarna i din familj tycks ha sålt sina själar, vilket nästan är värre. Men ett sådant fall måste nå ett botten och sedan vända.

Aurelio Tror du det?

Harry Till och med Berndts öde har ju vänt i positiv riktning, vilket vi aldrig förrän i år trodde var möjligt. Men det tog sju år....

Aurelio Just nu är hela min familj hopplöst förlorad. Men jag tänker aldrig falla för samma svindel och bluff. Hör du det? Aldrig!

Harry (fattar hans hand) Då ska du se att det även finns hopp för de andra.

Aurelio Tyvärr måste jag som realist tvivla därpå.

Harry En hopplös situation är aldrig allvarlig, och en allvarlig situation är aldrig hopplös.

Aurelio Men är den inte det ena så är den det andra.

Harry I vilket fall så ligger det en tröst i att det ena måste utesluta det andra.

Aurelio Jag hoppas du har rätt, men just nu ser jag ingen ljusning i mörkret.

Harry Det är höst nu. Ha tålamod.

Aurelio Det är det jag aldrig har haft.

Harry Inte undra på då att du då får högt blodtryck. Men, min bästa vän, tänk nu efter ordentligt, det är ju en helt omöjlig situation. Är det ett bedrägeri, vilket det ju är, så måste de ju genomskåda det förr eller senare. Då blir de besvikna och återvänder till livet en erfarenhet rikare. Förhoppningsvis går de inte sedan på en lika stor bluff igen. De måste ju se det. Inget av dina barn är ju dumma. De är kanske något bortskämda av din sunda ekonomi och dess solida trygghet jämte din kärvännliga hustru, jag kan inte tänka mig någon mera idealisk moder i världen utom Märta, så naturligtvis är de lite naiva och godtrogna. Det blir bättre när de vaknar ur drömmen, vilket de måste göra. Inga drömmar är varaktiga, och i synnerhet inte ekonomiska drömmar, som den här amerikanska svindeln. Som en tornado måste den upplösas av sig själv.

Aurelio Men vi är mitt i stormen nu och kommer inte ur den.

Harry Då måste du helt enkelt koncentrera dig på att bara överleva. Och den här amerikanska gurun, den här affärsmannen som hittat på det här science fiction-religiösa skojet, vem som helst kan ju se på honom att han inte är någon seriös person. Jag har aldrig sett en fulare eller mindre övertygande guru. Han är kanske världens största självbedragare. Han är ju som en parodisk summa av alla en galen vetenskapsmans schabloner.

Aurelio Risken är att du har rätt. Men varför skulle då just min familj råka ut för honom?

Scen 7. 1-a maj 1969 hos Lanciais.

Klientelet helt annorlunda mot scen 1. Man ser långhåriga ungdomar, en ung dam utan behå med alltför litet barn på armen och allsköns löst folk. Icke desto mindre förekommer det även kvartettsång, mjöd och struvor.

Det ringer på dörren. Berndt, Märta och Harry kommer in.

Gun Stig in! Stig in! Ni kommer precis när kvartettsångarna har satt i gång och här är som mest människor!

Harry Är vi välkomna trots revolutionen?

Märta Tyst, Harry. Låtsas att allt är som vanligt.

Berndt Huvudsaken är att kvartettsången är den samma.

(de kommer in. Gun försvinner bland myllret.)

Harry (stannar i tamburen) De här mänskorna är visst lite annorlunda mot vad vi är vana vid.

Märta Försök att inte bry dig om det.

Berndt Lanciais umgänge har minskat i ålder.

Harry Jo, medelåldern kan inte vara långt över tjugo. Är det där en flicka eller pojke?

Berndt Det spelar ingen roll. Han eller hon är scientolog.

Harry Det förklarar saken.

Berndt Här är i alla fall ett bekant ansikte. Var är dina syskon i år, Christian?

Christian (17 år) Margherita är kvar i England liksom Marcus och Michael.

Harry Och du?

Christian Jag stannar här.

Harry Är inte du också scientolog? Har inte du också varit i England?

Christian Jo, men jag kom tillbaka.

Märta Och vad gör du nu när du inte längre går i skolan?

Christian Kom med så ska jag visa. *(visar vägen ner för en källartrappa. De försvinner.)*

Aurelio Vart tog Lindholms vägen?

Gun Jag tror att de följde med Christian ner i hans rum. Jag gissar att han tänker spela för dem.

Aurelio Nå, då kommer de tillbaka. Jag hoppas de inte känner sig alldeles försummade av oss i detta hemska sällskap av alla dina unga scientologvänner. De tränger ju ut alla normala människor från vårt hus.

Gun Säg inte så. Kvartettsångarna är kvar.

(Kvartettsångarna sjunger "Bort allt vad oro gör". Deras standard har deklinerat, och entusiasmen har förbytts till vemod. Icke desto mindre applåderar några av de äldre.)

Aurelio Den här första-maj-dagen kommer att gå till historien som den hemskaste under alla våra tretton år. Kvartettsångarna börjar redan bryta upp, och sedan blir det bara löst folk kvar.

Gun Här kommer Lindholms.

Harry (fullständigt betagen) Det var någonting det!

Gun Vad spelade han för er?

Harry Chopins ballad i f-moll och fullständigt felfritt och med en fullständigt förtrollande, övertygande och rätt känsla. Er unge son förstår Chopin!
Märta Jag visste alltid att han var skicklig, men jag har aldrig hört honom spela förut.
Berndt Med den musiken kan han kanske rädda familjen.
Gun Vad menar du, Berndt? Han är lika mycket scientolog som nästan alla andra här.
Harry Kom han inte besviken tillbaka från England?
Gun Man blir inte besviken i vår religion. Han kom tillbaka men bara för att fortsätta studera ämnet här.
Harry Han verkar mera ha studerat musik, vilket han nog också kan lära sig mera av.
Märta Börja inte nu igen, Harry. Så länge det finns musik finns det hopp, och låt oss nöja oss med det.
Berndt Hur gick det med violinisten som Margherita levde tillsammans med?
Christian De flyttade tillsammans till England, men Per Gardström kom tillbaka igen. Sen har han försvunnit. Hans föräldrar ringde en gång hit från Linköping för att fråga oss var han fanns, men vi visste det inte.
Berndt Och var är Tore i år? Är han också i England?
Christian Nej, han kom också snart tillbaka.
Berndt Är han fortfarande scientolog?
Christian Nej, han har återvänt till drogerna.
Berndt Fann han dem vara bättre?
Christian Åtminstone fann han den frälsningen vara mänskligare.
Berndt Och du? Är du engagerad i rörelsen?
Christian Jag är neutral, alltså varken för eller mot.
Berndt Men du har inte återupptagit gymnasiet?
Christian Nej.
Berndt Varför inte det?
Christian Jag måste först gå till botten med scientologin, musiken och litteraturen.
Berndt Vad väntar du dig att få ut av scientologin?
Christian Jag vet inte. Det är därför jag måste göra det. Men när jag är färdig och har förstått den ska jag gärna återkomma och meddela resultatet.
Berndt Du är välkommen. (*Christian går för att sköta om mjödutskänknigen.*)
(avsides) Din musik lovar mycket och kanske en lösning på min fråga. Jag tror att den om något kan rädda både dig själv, din familj och knäcka den scientologiska nöten, ty klassisk musik är höjden av klartänkthet och tankeskärpa. Du om någon, Christian, kan genomskåda och avslöja scientologin. Gör det för din egen familjs skull! – Och för min skull, som kanske aldrig kan återfå Margherita.

Akt IV scen 1.

Högbergs silversmedja på Aschebergsgatan i Göteborg, hösten 1970.

Christian (19 år) kommer in i butiken.

Christian Kan man få tala med Berndt?
expediten Javisst. (*går in till smedjan*) Berndt, en ung man söker dig.
Berndts röst (bakom kulissen) Vem är det?
expediten Jag tror att det är Christian.
Berndt Bra. Jag kommer.
(Småningom blir han synlig. Han har blivit fet av kortison. På vägen ut i butiken stöter han olyckligtvis ena höften i dörrposten, just var en av hans katetrar sitter. Utan en min:) Aj. (Christian inser genast Berndts ohyggliga smärta.)

Christian Hej, Berndt. Jag ville bara lämna tillbaka boken vi lånade.

Berndt Javisst. Var det det enda du ville?

Christian Egentligen inte. Minns du vårt samtal på första maj för ett och ett halvt år sedan?

Berndt Ja.

Christian Jag tog fullständigt avstånd från scientologin för precis ett år sen.

Berndt Det gläder mig. Vad gör du i stället?

Christian Det var det jag ville tala med dig om.

Berndt Berätta.

Christian Jag skriver och komponerar. Det är allt.

Berndt Det är inte litet.

Christian Jo, det är litet. Alltför litet.

Berndt Har du tänkt återuppta skolgången?

Christian Nej.

Berndt Varför det?

Christian Därför att jag tänker begå självmord.

Berndt (utan en min) Det var något nytt. Och varför det?

Christian Minns du, att jag lovade berätta för dig om mina resultat av utforskningen av scientologin när de väl var färdiga?

Berndt Ja. Vad kom du fram till?

Christian Jag såg hur scientologin räddade två av mina syskon kanske till livet. Jag såg hur lycklig min äldsta bror blev av att ägna sig åt den, och jag såg hur min moder levde upp som konstnär på nytt inspirerad av denna filosofi. Jag trodde verkligen på den och dess positiva möjligheter, även om det inte bara var för dess skull som jag avbröt min skolgång. Min avsikt var att tillgodogöra mig alla dess fördelar precis som mina syskon och min mor.

Berndt Nå?

Christian Efter att ha blint trott på den i två och ett halvt år och ägnat ett och ett halvt år åt att utforska den blev det totala resultatet ett totalt status quo. Religionen som sådan är lika värdelös som den kostar mycket pengar. Den är en fullständig bluff, ett utomordentligt självbedrägeri, en skickligt utstuderad svindel och en hjärntvättscentral av gigantiska mått som hålls i gång genom en fullständigt totalitär och militant organisation.

Berndt Det var det vi alla i min familj alltid ansåg. Men varför säger du att du vill begå självmord?

Christian Jag har begått mitt livs misstag med att fästa tilltro till en sådan firma, jag har förlorat mitt livs två värdefullaste år på den, och jag har nu tillbringat ett helt år med systematisk självdeprogrammering som har bestått i självmordstankar, som faktiskt är det enda medel som hjälper mot religiös hjärntvätt, liksom det enda som hjälper mot förlusten av en närstående är att gråta ut sig ordentligt. Smärta är den enda medicinen mot hjärntvätt, och som sådan kan självplågeri vara effektivt. Självmordstankar är att ifrågasätta sin egen existens och att driva självplågeriet till sin yttersta spets. Det är mycket effektivt. Innan scientologin kom in i vårt liv var jag en odelat positiv och oskuldsfull sven dominerad av glad optimism. Nu när jag har förstått vad som hänt min familj och hur mitt eget liv har förstörts så känner jag mig plötsligt gammal.

Berndt Du är bara nitton år. Du har bara förlorat två år. Det är ingenting. Jag kan inte se någon grund för ett självmord.

Christian En sak har scientologin övertygat mig om, och det är själavandringen. Jag betraktar mitt nuvarande liv som fullständigt förspillt. Jag har försuttit min chans, och jag kan aldrig slå igenom som musiker. Jag är redan för gammal, och den seriösa musiken är idag fullständigt överkörd av popmusikens skrällande elgitarrer

och hesa vrål och skrin. Woodstock har beslagtagit världen med sitt bedövande knark, och den världen står jag som musiker hopplöst utanför.

Berndt Så *det* är ditt problem. Scientologin har inbillat dig att du är odödlig, och därför vill du begå självmord emedan du tar för givet att det ska ge dig en chans att kunna börja om på nytt. Det enda du behöver, Christian, är att få lära dig leva. Du hade väl en lycklig barndom åtminstone?

Christian Den lyckligaste tänkbara.

Berndt Men du har aldrig haft någon ungdom, för den förmörkades fullständigt av dina närmaste syskons beklagliga urspårningar. Vi ska ha fest hemma hos mig på lördag. Kom med!

Christian Får jag?

Berndt Du är hjärtligt välkommen. Säg mig bara en sak: varför har du vänt dig till mig?

Christian Det tror jag du vet.

Berndt Säg det ändå.

Christian Av det som du har gått igenom och klarat av kan jag bara dra den slutsatsen att det finns mera gudomlighet i dig än i hela scientologin.

Berndt Du sätter mig då på en piedestal. Gör helst inte det. Det kan stressa ihjäl mig, och egentligen orkar jag inte med så mycket. Vet du vad det är som har gjort att jag har kunnat klara av mitt liv?

Christian Nej? Vad är din hemlighet?

Berndt Den tröst som finns i den tanken att jag bara är en vanlig dödlig.

Christian Du menar din kropp.

Berndt Vad är jag om inte min kropp?

Christian Du är mycket mer, Berndt, än bara en vanlig dödlig.

Berndt Bevisa det!

Christian Det går inte genast, men ge mig tid. På längre sikt ska jag nog klara av det.

Berndt Bra. Du kan börja med att komma på min fest på lördag. Och jag måste be dig att lämna självmordstankarna därhän. Du *har* ett liv. Ge det en chans!

Christian Jag ska tänka på det. Jag kommer på lördag.

Berndt Bra. Nu måste jag återgå till arbetet. (*återvänder till verkstaden utan att stöta sig.*)

Christian (avsides) Tack, Berndt. Du är mig nu mitt enda äldre syskon i stället för de tre som jag förlorat.

Scen 2.

Hubert Men för två år sen lyckades du fullständigt övertyga mig om att scientologin fungerade. Tar du nu allting tillbaka?

Christian Jag måste göra det, Hubert. Erfarenheten ger mig inget val. Jag tar ingenting tillbaka av vad jag sade då: dianetiken har gjort en del intressanta upptäckter och uppfunnit en terapi som kan göra stor nytta om den används rätt, men grundarens ekonomiska framgångar steg honom åt huvudet och frestade honom till att omforma sin vetenskap till en religion, som han behärskar enväldigt genom en skräckorganisation, som bara är till för att utnyttja ihjäl goda människor som du och jag. En god vän till mig reste ner till organisationens flaggskepp full av entusiastisk idealism för att viga sitt liv åt rörelsen och blev utsatt för kategoriskt översitteri genom brutalt våld och råhet. Han blev lagd i järnkedjor i kölsvinet, och han var inte ensam. Det finns ingen kärlek i den religionen. Dess organisation är bara skapad för att kontrollera och hänsynslöst utnyttja dem som låter sig luras.

Hubert Så du avråder mig från att fortsätta?

Christian Definitivt. Den har bara gjort mig olycklig, och den skulle bara göra dig olycklig. Du förtjänar ett bättre öde. Hela min familj har gått förlorad. Låt inte din göra det också.

Hubert Du ställer mig inför en avgrund.

Christian Nej, jag står inför den själv och varnar dig för att komma för nära. Titta inte ner! Glöm den!

Hubert Ska jag då glömma min idealism och bli en krass medel-Svensson som alla andra och bara inskränka mig till enformigt och tråkigt liv i materialismens tecken?

Christian Jag är ledsen, Hubert, men det är inte mitt fel. Vi måste se upp med idealismer som bara är fallgropar. Ödet är svårt nog ändå utan att man låter sig luras in i själafällor som sedan håller en fast för en tillräckligt stor del av livet för att det fullständigt skall förstöras.

Hubert Och din familj är alltså helt förlorad?

Christian Jag är rädd för det. Bara min far är nykter och realistisk.

Hubert Och du då? Hur ska du kunna rädda dem? Hur ska du klara dig ut ur detta ensam? Du har ju inte ens någon utbildning.

Christian Lyckligtvis har jag musiken. Men alla mina vänner har jag förlorat. Utom dig har jag bara två andra kvar.

Hubert Mig har du alltid. Jag finns alltid, Christian, även om det skulle gå år utan att vi träffas. Vi skildes efter katolska skolan, men vi återfann alltid varandra.

Christian Ja, det tycks vara så, som en av livets få ljuspunkter. Men det var nästan att du hade förlorat mig förra året.

Hubert Hur så?

Christian Det är över nu. Låt oss återuppliva gamla minnen och spela sjörövarspelet igen. Minns du hur vi härjade i vår vilda kurragömmalek bland Utbybergen?

Hubert Vi kunde hålla på i dagar.

Christian Hela världen var vår då ännu. Vad lyckliga vi var på den tiden!

Hubert Jag tror, att just genom att vi känner olyckan och dess avgrund, så kan vi vara lyckligare än de flesta genom vår kunskap.

Christian Du var alltid klokare än alla andra.

Hubert Det finns ingen annan klokhets än godheten, och den övervinner alltid allt.

Christian Tålmodet då?

Hubert Även tålmodet kommer av godhet.

Christian När ses vi nästa gång?

Hubert Kanske aldrig mer. Kanske i morgon. Men vi har varandra alltid ändå.

Christian Jag hoppas du har rätt.

Scen 3. Fest på Onsala, juni 1971. Solen har gått ner.

Christian underhåller ett stort glatt ungdomligt kultiverat sällskap med spökhistorier.
Berndt syns ej.

Christian Jaså, har det blivit så sent redan att det har blivit dags för spökhistorier? Nå, i så fall måste jag få berätta en fullkomligt sann upplevelse. Det var i skärgården i mitt vilda hemland Finland, och en god vän hade lovat att föra mig till ett speciellt ställe. Kruxet var att man bara kunde komma dit i kanot. Vi paddlade hela dagen, och så småningom kom vi djupare och djupare in i övervuxna vassvikar. På ett ställe reste sig en kompakt mur av vass från strand till strand tvärs över fjärden, men likväl fann min ledsagare en ingång i muren, och vi begynte färdas in i en ständigt allt trängre kanal. Det var rena mangroveträsket, och man kunde vänta sig att få uppleva krokodiler och flodhästar dyka upp ur vattnet eller apor och giftormar komma

nedramlande från lianerna. Men kanalen fortfor att bli trängre, och plötsligt försvann all vass, och vi kom in i ett sund omgivet av branta sluttningar och höga trån med djup grönska. Sakta gled vi in till stranden, och där fanns det en liten trappa ner i vattnet. "Vi är framme," sade min kamrat, och jag fick stiga ur och ta trappan upp i land. Han förankrade kanoten och kom efter. Där låg en liten bastu vid vattnet, och på motsatta stranden reste sig inbäddad i grönska något som liknade en förfallen herrgård. (*en ugglas hoar utanför, alla lystrar, men Christian återupptar sin berättelse.*) Vi följde stranden och gick över en liten bro, en förtjusande välvd liten bro i kinesisk stil, som gick över sundets smalaste ställe, och så klättrade vi upp till herrgården. (*nytt hoande med samma reaktioner som tidigare.*) Herrgården och dess trädgård var fullständigt övervuxna med grönska, men man kunde se att det en gång verkligen hade varit ett fint ställe. Herrgården var djupt förfallen, och i den visade sig en mycket gammal dam ensam hålla hov över en förgången värld av fester och glitter. (*Hoandet fortsätter alldeles i närheten.*)

någon Värst vad den där ugglan tjuter.

en flicka Men det är ju Berndt!

Christian Nej, det måste vara en riktig ugglas som blivit hysterisk.

(*Berndt kommer in.*)

flickan Det var Berndt.

Berndt Var bakgrundseffekterna lämpliga?

Christian Du gav hela min historia en alldeles egen poäng.

en annan Låt oss nu få höra fortsättningen.

Christian Nej, det kan kvitta. Bättre än så här kan det inte bli.

Berndt Spökhistorier ska aldrig komma fram till slutet.

Christian Nej, just det.

en annan Men vi har ju ingenting att dricka!

(*alla kommer i gång med festandet igen, musik spelas upp, och hela spökstämningen har skingrats.*)

Christian Det gjorde du bra.

Berndt Jag brukade vara bra på att imitera fåglar.

Christian Du räddade mig från att avslöja en familjehemlighet.

Berndt Då kan du avslöja en annan i stället. Säg, varför började egentligen Margherita umgås med narkomaner?

Christian Det bara blev så. Hon bad inte om deras sällskap. Hon hade en sällsam förmåga att mest bara bli uppvaktad av rötägg, och hon var för god för att inte ta sig an dem. Jag får för resten nu äntligen gratulera dig till ditt mästarbrev som silversmed.

Berndt Jag har bara gjort det för att jag tyckte det var roligt.

Christian Men hur kom det sig att du valde att börja arbeta med metallsmide?

Berndt Du vet att jag alltid tyckt om att peta och pyssla med händerna. Jag träffade Högberg på sjukhuset. Han led av en njursjukdom, och där på sjukhuset kom vi överens om att jag skulle börja hos honom.

Christian Så nu är du vorden silversmed.

Berndt Och jag får gratulera dig till att du äntligen sökt in på vuxengymnasiet.

Christian Jag måste bli normal igen. Men det kommer att stjäla all min tid. Vi kommer inte att kunna umgås mera lika flitigt i framtiden.

Berndt Jag beklagar. Men jag kommer att ha ganska mycket att göra själv.

Christian Men nu åter till festen. Vi får inte undandra oss de andras sällskap.

Berndt Det spelar ingen roll. De tror alla redan att vi är bröder.

Christian Det förvånar mig inte.

Berndt Inte mig heller. Kom! (*klappar honom i axeln, och de går till de övriga.*)

Scen 4. Ett och ett halvt år senare. Harry och Märta i sängen.
(Det är mörkt, de sover. Märta vaknar men rör sig inte. Hon väcker Harry.)

Harry Vad är det?

Märta Nu har jag hjärnblödning. Ring genast till ambulansen.

Harry Är du säker?

Märta (*lugnt*) Naturligtvis är jag säker. Jag är död inom en halvtimme. (*förlorar medvetandet.*)

Harry (*störtar upp, ringer genast i telefonen, kastar oroliga blickar mot Märta.*)

Ja, goddag. Kan jag få en ambulans till Pipblåsaregatan 23. Det är bråttom. Min fru tycks ha fått en ordentlig hjärnblödning. Namnet? Harry och Märta Lindholm, för helvete! (*slänger på luren. Återvänder till hustrun.*)

Märta! Hur är det med dig? (*ingen reaktion. Han känner på henne. Blir stum och sätter sig bredvid sängen med ansiktet begravt i händerna. Sitter så tills ambulansmännen kommer.*)

Här är hon. Skynda er!

en ambulansman Följer ni med till sjukhuset?

Harry Naturligtvis! Skynda på!

(*följer efter ambulansmännen i nattrock.*)

Scenen blir öde och tom.)

Scen 5. Något år senare. Lindholms hem.

Lisbeth Varför bad du mig komma tillbaka egentligen?

Berndt Jag saknade dig. Jag kom på att jag behövde dig.

Lisbeth Men du har ju dussintals andra sjukgymnaster hos dig att välja ut en vackrare än jag till ny moder åt dig.

Berndt Jag ser inte till utseendet. De andra saknar dina inre gåvor.

Lisbeth Och vad har jag för inre gåvor?

Berndt Du har ett hjärta av guld. Du är pålitlig. Du har mycken mänsklig värme.

Lisbeth Varför sade du inte allt detta när jag först var här och skötte om dig i ett år?

Berndt Det var först efter att du hade åkt som jag upptäckte vad du betydde för mig.

Lisbeth Du struntade i mig under det året. Du föredrog alla de andra och tänkte att det bland dem fanns flera som såg bättre ut än jag.

Berndt Det spelar ingen roll vad jag tänkte då. Vad som gäller är nuet.

Lisbeth Och vill du då verkligen ha mig?

Berndt Du är nog den enda jag kan lita på.

Lisbeth Jag ska berätta en sak för dig. Jag älskade dig från början, därför stannade jag hos dig i ett år, men du bara rynkade på näsan åt mig och föredrog andra. När jag var borta hade jag sagt adjö till dig för alltid, och jag har inte alls saknat dig under den här tiden. När du bad mig komma tillbaka efter att jag åter vänjt mig vid ett eget liv ville jag helst inte det. Det var motvilligt som jag kom. Men nu är jag här, och jag kan inte längre backa. Om du vill ha mig stannar jag, men jag är beredd att resa hem till Danmark igen när som helst. Det räcker med att du säger ett ord.

Berndt Vi kan båda resa tillbaka till Danmark. Där kan jag vidareutbilda mig till guldsmed.

Lisbeth I Danmark kan jag bli mer än en ny moder för dig. Där kan jag helt och hållet inrikta mitt liv på att leva för dig.

Berndt Inte mig emot.

Lisbeth Så låt oss då leva tillsammans, Berndt. Låt oss gripa livet nu och fånga lyckan medan den finns inom räckhåll. Om du vill leva för att älska, Berndt, ska jag

alltid stå dig bi. Grip kärleken medan den finns inom räckhåll. Du lever nu, och jag finns här.

Berndt Det är just det jag är medveten om. (*segue ad libitum*)

Akt V Scen 1. Borgå, Finland, tio år senare. Guldsmedjan på Mellangatan.
(Verkstaden är dunkel, och en av arbetarna är Berndt med djuprött helskägg.)

Christian (32 år, skäggig, kommer in) Träffas Berndt?

Berndt (*lystrar, reser sig upp*) Hej, Christian! Nu är det sommar när Christian kommer cyklande hit från Göteborg igen! Vad för cykel har du den här gången?

Christian Det är samma gamla växlingslösa militärcykel från 1948. Hur går affärerna?

Berndt Det går nu lite knaggligt men det går. Har du träffat Lisbeth förut?

Christian Nej. Är det här Lisbeth? (*indikerar expediten*)

Berndt Ja. Det är min fru eller åtminstone levnadspartner tills vidare sedan elva år tillbaka.

Christian Nå, äntligen får jag träffa henne! Angenämt! (*skakar hjärtligt hand med henne*)

Berndt Och du är inte gift ännu?

Christian Nej, jag har än så länge bara begått misstag.

Berndt Hur har det gått för din familj? Är de fortfarande scientologer?

Christian Ja, hela bunten fortfarande, utom pappa. Det var tråkigt för resten att din pappa dog.

Berndt Ja, han dog plötsligt just när han skulle börja leva upp igen efter att ha sört mamma i åtta år. Han hade alltid svagt hjärta, men vi trodde han skulle fortsätta klara sig när han ändå kunnat hålla på så länge....

Christian Så nu är både Pipblåsaregatan och Onsala för evigt förlorade.

Berndt Ja, villan på Pipblåsaregatan såldes, och villan på Onsala revs för att bereda plats åt en modern lyxsommarvilla med swimmingpool.... Men vad vet du om dina syskon? Hur har det gått för Margherita?

Christian Hon gifte sig i England med en canadensare, men det äktenskapet blev kortvarigt och barnlöst. Hon kom på sin chef där i England med att förskingra sin kyrkas medel, varför hon blev asvkedad av honom, flyttade till Stockholm, började ett nytt liv där och gifte sig med en norrlänning. De verkade båda helt komma ifrån scientologin och levde lyckliga tillsammans i sju år och fick två barn, men så fick de ett återfall och flyttade till Amerika för att fullständigt ge sig hän åt religionen. Där blev det skilsmässa, och norrlänningen kom luttrad och besviken tillbaka till Sverige. Båda gifte om sig, var och en på sitt håll.

Berndt Så Margherita är nu gift för tredje gången?

Christian Och det verkar inte hålla det heller.

Berndt Och barnen?

Christian Hon har behållit dem i Florida.

Berndt Och dina bröder?

Christian Michael är gift för fjärde gången.

Berndt Har det alltid varit scientologfruar?

Christian Ja. Bara Marcus är fortfarande gift för första gången och bor nu i Danmark.

Berndt Och dina föräldrar?

Christian De flyttade till Stockholm för sju år sedan, så jag är nu den siste av oss som är kvar i Göteborg.

Berndt Och som kommer till Finland på somrarna.

Christian Givetvis. Jag har ju mina rötter här.

Berndt Du borde komma och bo här i Borgå för gott. Åtminstone borde vi här ordna någon konsert med dig någon gång.

Christian Gärna det.

Berndt Du spelar med andra ord lika flitigt fortfarande?

Christian Flitigare än någonsin. Jag är numera organist i Göteborgs synagoga.

Berndt Det visste jag inte. Hur går det?

Christian Det är tacksam musik men dåligt betalt. Därför får jag magsår, så jag måste komma hit för att kureras med jämna mellanrum.

Berndt Det passar oss bra. Du får komma hem till oss och se hur vi bor.

Christian Gärna det. Jag har tid på mig.

Berndt Och så måste vi diskutera din konsert.

(de gå hjärtligt ut tillsammans ivrigt pratande)

(vid behov: Christian kommer tillbaka)

Christian Ursäkta nu att ni får vänta på konserten och andra festligheter, men Berndt måste just nu byta till frack inför nästa scen. Dessutom är han åter i Göteborg för att bli opererad: han har angripits av cancer i ögat, ett första symptom på att hans enda njure håller på att säga upp kontraktet, och gamle Plast-Johan ska försöka operera bort canceren med att operera bort ögat. Få se hur det går. *(drar sig tillbaka.)*

Scen 2. Festen på Eklöfska strandvillan Sjökulla juli 1986.

Scenen föreställer ungdomsgårdens scen inomhus. Berndt och Lisbeth framträder tillsammans, Berndt i frack och hög hatt men utan väst och fluga och med svart lapp för ena ögat. Lisbeth är enklare klädd i en mörk anspråkslös blommig klänning.

Berndt Jag hälsar er alla hjärtligt välkomna. Som ni alla säkert vet så är historien om hur denna fest kom till ganska tragikomisk. Jag fick ju cancer för två år sedan, och den angrep mig i ögat. Övertygad om att jag äntligen skulle dö beslöt jag att organisera en ordentlig fest för alla mina vänner så att de alla skulle få göra sig riktigt glada över mig en sista gång. Jag blev opererad, mitt ena öga avlägsnades, och hör och häpna! Canceren gav med sig, och jag blev frisk om dock kroniskt enögd. Men jag kunde fortsätta arbeta och leva, och av pur glädje över den oväntade vändningen beslöt vi att ha min begravningsfest i alla fall. Så välkomna alla, från Danmark, från Skåne, från Göteborg, från Stockholm, från Helsingfors och Pörtö hit till Borgå och mitt gamla barndomssommarställe, som vi fått hyra av de nya ägarna enkom för detta utomordentligt festliga tillfälle. Taket läcker, balkongen sviktar, tapeterna flagnar och stödbjälkar har rests för att hålla det hela uppe, men huset är ändå ett paradishus om dock för litet för vår bankett, varför vi i stället har samlats här i Hammars ungdomsgård. Som ni alla vet är jag en oförsonlig fiende till alla former av högtidliga tal, men jag måste nu få välkomna er alla, kolleger, vänner, medrullstolsfartdårar, hantverksmedarbetare, drakflygare, konstnärer, läkare, trollkarlar, mjölkämpar, äventyrare, luffare, släktingar, seglare, gamla, ungdomar, barn och normala, och allt vad ni är vilket språk ni än talar! Utom i Norden har jag även vänner i England, Tyskland, Grekland, Israel, på Färöarna och Island, men tyvärr hade somliga litet för lång väg. Särskilt glad är jag för att så många av mina äldsta vänner har kommit, somliga barndomsvänner och klasskamrater från före 1960, andra som jag lärde känna under de svåraste åren, och till slut ber jag att få bekräfta den saliga nyheten att min fru faktiskt väntar barn och tvillingar. Även om de är närvarande så kan ni dock inte ännu få se dem förrän kanske i oktober och kanske ännu senare. Det beror allt på när de behagar infinna sig.

Än en gång, hjärtligt välkomna till vår storslagna tredygnsfest med anledning av min uteblivna begravning och min och Lisbeths 40-årsdag. Utom mat och dricka i obegränsade mängder har vi bastu, drakflygning, underhållning och dans på

programmet i all oändlighet. Jag ber att utskänkingen av mat till våra 200 gäster må börja.

(går ner från scenen.)

(eventuellt kan skådespelare befinna sig utspridda bland publiken och berika talet med muntra kommentarer, beundrande utlåtanden, skratt och naturligtvis entusiastiska applåder efteråt.)

Scen 3. Guldsmedjan helt restaurerad, uppfräschad och renoverad.

Den är ljus och ren och full av aktiva lärlingar och arbetare när Christian inträder.

Berndt Nå, Christian, nu är allting klart för din konsert. Du får tala med Borgåbladet i morgon, och det kommer också att meddelas i radion.

Christian Bra, bra. Hur mår småflickorna?

Berndt Tvillingarna mår alldeles utmärkt, men de håller mig ibland vaken om nätterna.

Christian Så är det att ha familj. Du ser faktiskt ganska tärd ut.

Berndt Jag får åtminstone dialysbehandling nu.

Christian Betyder det att din mors njure har upphört att fungera?

Berndt Fullständigt. Jag står nu på väntelistan för en ny njure, men sjukvården här i Finland bara rojsas med mig. De flyttar hela tiden ner mig på väntelistan, och dialysbehandlingen är ganska besvärlig.

Christian Det tror jag det, om du måste fara in till Helsingfors varje gång. Varför försöker du inte få en ny njure i Göteborg i stället? Där är sjukvården bättre organiserad.

Berndt Jag försöker nu här så länge tills vidare. Man får ha tålamod. Du anar inte vad jag ser fram mot din konsert på lördag.

Christian Jag får gratulera till den storartade fulländningen av hela Guldhörnan. Så du är chef och mästare nu.

Berndt Ja, jag har äntligen lyckats med mitt livsverk, men jag fick kämpa hårt i många år. Många var de affärsmän som ville se Finlands äldsta guldsmedsbutik jämnad med marken för deras planer på betonghus och sterila affärskomplex.

Christian Du har räddat halva staden undan rivningsraseriet.

Berndt Jag beklagar att du inte lyckades lika bra i Göteborg.

Christian Jag kom i gång för sent.

Berndt Men nu till konserten. Vi har talat om detta i fem år, och nu blir det äntligen av. Har du besökt stället?

Christian Ja, pianot är tillräckligt bra, och omgivningen är perfekt. Allt är som det ska vara.

Berndt Bara vi får vackert väder också.

Christian Även om vi inte får det klarar vi oss nog.

Berndt Det tror jag också. Men kom! Du måste få se de senaste förbättringarna i vår butik!

Scen 4. Keramikbacken hos Bengt Juslin på Vessölandet den 12.8.1989.

Himlen är mörk och regnsjuk, men ett tjugotal människor har ändå samlats.

en av publiken Vi har hört att pianisten skadats.

en annan Jo, han blev visst påkörd av en bil på vägen hit.

en tredje För han med cykel?

en fjärde Jo. Han sitter just nu där inne och överlägger med keramikern och tavelutställaren.

en femte Då blir det kanske ingen konsert.

en sjätte Det sägs nog att han kanske kan spela ändå.

en sjunde Här är han!

(Christian kommer ut med armen i band. Han är enkelt klädd i blå tröja och vit skjortkrage.)

Christian (till publiken) Ni har säkert alla hört vad som har hänt. På vägen hit hade jag otur att kollidera med en rattfyllerist, och resultatet ser ni här. *(visar armen)* Jag har försökt spela ändå, men nyckelbenet verkar vara skadat på något sätt, så att jag har ingen kraft alls i armen. Jag beklagar verkligen att konserten måste inställas, men om ni skriver upp era namn med adress så kan jag i efterskott skicka er kassettband med min musik från Göteborg. Detta är det enda sätt på vilket jag kanske i någon mån kan ersätta er för den uteblivna konserten. Vi hoppas kunna anordna en ny konsert nästa år utan trafikolyckor.

(Berndt kommer med Lisbeth.)

Berndt Vad har hänt?

Christian Jag krockade med en bil som svängde ut till höger utan att se mig. Chauffören hade baksmälla.

Berndt Visste du att det var min födelsedag idag?

Christian (förundrad) Nej, det visste jag inte.

Berndt Det blir alltså ingen konsert?

Christian Nej, tyvärr inte i år heller.

en av publiken En sådan skada måste man låta sjukhuset undersöka. Får vi köra herr pianisten till sjukhuset?

Christian Jag tackar för erbjudandet.

(talar på nytt till publiken) Gott folk, jag har nu blivit erbjuden bilskjuts till närmaste sjukhus. Jag ber att få avlägsna mig för en timme eller så. Under tiden bjuds det här på gott sällskap, öl och både en tavel- och keramikutställning. Var goda och känn er som hemma! *(försvinner ut med chauffören.)*

Berndt Nu ser jag aldrig Margherita mer.

Lisbeth Vem är Margherita?

Berndt Det var min första kärlek, Christians äldre syster. Hon besökte mig på sjukhuset i Göteborg när jag var som sämst, och hon gav mig mycket. Hon har sedan varit gift tre gånger med orätta personer. I Christians musik återupplevde jag henne, och när jag äntligen skall få höra en hel konsert med honom händer detta och på min egen födelsedag. Jag känner mig nästan skyldig. Vad tror du om detta?

Lisbeth Hoppas att det inte är så farligt.

Berndt Pianister har lika känsliga fingrar som guldsmeder.

Kerstin Juslin (värdinnan, kommer ut) Christian ringde just från sjukhuset. Enligt röntgen har han brutit nyckelbenet, och läkarna har skällt ut honom för att han inte kom till sjukhuset genast.

Berndt Det blir värre och värre. Kom, låt oss gå, Lisbeth. Varför förföljs jag så av olyckan att till och med andra måste drabbas för att jag vill dem väl?

(Berndt går med Lisbeth. De övriga stannar kvar och resonerar under en hotfull himmel som varslar om höst.)

Scen 5. Restaurang Hanna-Maria på Mellangatan i Borgå.

Christian sitter och äter tillsammans med en nu helt gråhårig dam och två små barn, 7 och 12 år gamla, en flicka och en pojke, båda blonda eller rödblonda.

Christian (med armen i band fortfarande) Berndt sade att han skulle komma.

Gun Då kommer han nog. Vi har bara att ge oss till tåls.

Berndt (kommer oförmärkt bakom dem) Hej.

Gun (hjärtligt) Nå, men hej, Berndt!

Berndt Jag kunde inte komma genast, för jag hade mycket kunder. Vi har just nu en gästjuvelerare här på besök hos oss från Danmark.

Gun Vi hade tid att vänta och hade kunnat vänta ännu längre.

Berndt Och är det här Margheritas små barn?

Christian Ja.

Berndt Är de lika henne, tycker du?

Christian Kanske mera till själen än till utseendet.

Berndt Du med din eviga blick för det enbart själsliga!

Christian Det är det som håller oss vid liv.

Berndt Men det hjälpte inte dig vid din kollision eller mig under långtradaren.

Christian Men det själsliga förhöjer oss som människor just emedan vi är invalider.

Berndt Hur länge måste du gå med armen i band?

Christian En månad.

Berndt Och sedan?

Christian Sedan kan jag börja sjukgymnastisera.

Berndt Kommer du att kunna spela igen?

Christian Jo, men det tar tid.

Berndt Hur mycket?

Christian Jag kommer att vara helt återställd om högst ett år.

Berndt Då har du något att se fram emot. (*till Gun*) Jag är glad att jag äntligen fick se Margheritas barn. (*till C.*) Vet de något om mig?

Christian Ytterst litet.

Berndt Nå, jag fick i alla fall se dem. Tyvärr måste jag återvända till mina plikter. Men vi ses nog igen.

Gun Ja, vi kommer ju ofta förbi Borgå.

Berndt Sedan när du är frisk, Christian, får du inte glömma att gå till Helmis och dricka kaffe. Där finns ett piano.

Christian Vi går dit direkt härifrån.

Berndt Det gör ni rätt i. Hej så länge.

Christian Hej.

Gun Hej. (*Berndt går ut.*)
Han verkar mycket skröpligare än senaste år.

Christian Han får flera dialysbehandlingar i veckan.

Gun Det måste vara oerhört påfrestande.

Christian Man ser det på honom. Han går sällan någonstans nu utan att ha en krycka med sig som stöd.

Gun Är det så illa?

Christian Vi ser bara en bråkdel av toppen på isberget.

Epilog.

Christian (med armen i band) Senare på hösten hedrades han med utmärkelsen årets guldsmed i Finland. I november försämrades hans hälsa allvarligt, och tillsammans med Lisbeth reste han till Göteborg i ett sista försök att skaffa sig en ny njure. Men en andra njurtransplantation på samma patient lyckas i regel aldrig, och därför finns det ej läkare som gärna åtar sig att utföra en sådan operation. Berndt lyckades ändå utverka ett löfte om en ny njure under våren, varefter han reste hem alltför överansträngd för att orka vänta längre. Efter julen fick han en hjärnblödning och var medvetslös i tre dagar innan han stilla avsomnade på nyårsafton. Hans mors njure hade då lyckats förlänga hans liv med 22 år.

Som han önskat sig blev hans kropp kremerad, och hans aska blev utspridd över det hav i den skärgård utanför Borgå som han älskade. Ingen gravsten bär hans namn, ingen plats utmärker hans minne, ty han ville enbart bli ihågkommen som en levande människa.

Som han i förväg ordnat det blev det en samling till hans minne på restaurang Iris i Borgå. Alla gäster bjöds på mat, snaps, kaffe och lättsam 60-talsmusik. Ungefär 80 gäster var väntade, men det kom 200 från Finland, Sverige och Danmark, och stämningen blev just så god som Berndt hade önskat sig.

FINIS.

Efterskrift.

Detta drama kan sägas höra ihop med "Det stora släktbråket" men vara av motsatt karaktär: i "Släktbråket!" är en konflikt ledmotivet medan här två familjer förs samman av helt andra skäl: sympati, kärlek och lidanden. Drömmen som verkar svårfångad men som dock huvudpersonen ständigt förföljs av flyktiga skymtar av är hans olyckliga men trogna kärlek till Christians syster Margherita. Därmed är dramat faktiskt en kärlekshistoria. Tyvärr är det väl närmast ospelbart genom de nödvändiga kraven på miljötrogenhet, särskilda statister (såsom kvartettsångare) och ett snabbt åldrande för skådespelarnas del, (Christian hinner åldras från 12 till 37, även Berndt hinner få kraftig skäggväxt och dessutom bli fet och sedan skröplig igen, och en helt svarthårig Gun blir helt gråhårig, m.m.) men däremot inte oläsbart. En speciell charm uppstår därur att hela historien är självupplevd. En dubbel familjekrönika utspelas under 30 år (med en förhistoria på ytterligare 40 år) med intima och delikata skeenden och ständiga omvälvningar vars intressantaste ingrediens väl dock är den 25-åriga vänskapen mellan Berndt och Christian, som här avslöjar allt det som endast dessa två visste om varandra.

J.B.W.

P.S. av författaren inför den digitala versionen i februari 2003: en scen har tillagts, som inte är mindre historisk än alla de andra: akt IV scen 2 med vännen Hubert, med anledning av dennes tragiska bortgång den 10 januari detta år.

Intressant att observera är att pjäsen om Berndt skrevs medan Aurelio fortfarande levde, ehuru han aldrig fick läsa den. Han avled 83 år gammal den 12 februari 1993. Berndts bror Per avled i leukemi några år efter sin 50-års-dag, medan hans tvillingbror Tor fortfarande lever men någonstans i utlandet i tjänst hos FN.

Harry Lindholm var en älskvärd gentleman och charmör, som förde sig elegant och charmant in i det sista. Han var en känslig pianist som även komponerade egen musik.

Märta var en klassisk skönhet med eldrött hår. Hennes son Tors dotter Malou sägs vara en exakt kopia av henne ehuru mörk i stället för rödhårig.

Tore Hedström lever ännu underligt nog, fastän han i princip gjort allt för att förkorta sitt liv, som ett legendariskt original i Majorna, Göteborg, efter en vild karriär av mest bara olika sorters berusning.

Efter Berndts bortgång flyttade hans fru Lisbeth tillbaka hem till Danmark med sina tvillingdöttrar. Hela Berndts ofantliga kontaktnät och internationella vänkrets har fullkomligt upplösts i och med hans bortgång. Han var den vänsällaste person jag någonsin har känt.

Här är en dikt jag skrev till honom 1983:

Det röda skägget

Vad gömmer sig bakom hans rävpäls till skägg?
Den robustaste hantverkaren Finland känner,
en nordisk Cellini men helt utan högmod,
den starkaste individualist men med omdöme, smak och förnuft,
en ädelt genuin karaktär, med en avgrund av prövning och lidanden bakom sig.
Ej är han hemma i Borgå hos sitt eget folk, sina egna,
ty han är för stark som personlighet och alltför strävsam och påstridig.
Ej är han hemma hos fästmän i Danmark,
på det platta Jylland med platt kust och öbankrutt skärgård.
Nej, hemma blott är han i sin öppna segelbåt,
ute på fjärdarna, ensam med klipporna,
kämpande mot stormars salt och sitt ödes och allt universums församlade bitterhet.
Ensam är stark – och ej finns någon starkare eller mer ensam
än mannen bakom det färgsprakande, bländande skägget.
På havet allenast bland vassa och ödsliga klippskär och under bar himmel
och verksam i uråldrig guldsmedjas dunkel och fukt
kommer han till sin rätt som titan,
som en ständigt mot ödet djärvt trotsande
allting utmanande människa.

Christian Lanciai

12.2.2003

tioårsdagen efter Aurelio Lanciais frånfälle.

Copyright © Christian Lanciai 1983, 1990, 2003